بِسْمِ اللهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2023/HC-A/230
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: މޫސާ ފަތުހީ، މ. ރާޅުފުށި، މާލެ
- އިސްތިއުނާފު ކަރްދުވި ފަރާތް: ޢަބްދުލްޣަފޫރު ޙާމިދު، މ. ތުސްވީން، މާލެ
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ވަގުތީ އަމުރު

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ޢަބްދުﷲ
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު
ފަނޑިޔާރު ހަސަން ޝަފީޤު

ނިމުނު ތާރީޚް: 20 ޝައްވާލް 1445 / 29 އޭޕްރީލް 2024

ހައިކޯޓުގައި ޤަޟިއްޔާ ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚް:

02 މުޙައްރަމް 1445
20 ޖުލައި 2023

އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު މައްސަލަ:

- **ނަންބަރު:** 144-B7/VA/2023/03
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **ބާވަތް:** ވަގުތީ އަމުރު
- **ހުށަހެޅުން ތާރީޚް:** 15 މޭ 2023
- **ނިމުނު ތާރީޚް:** 19 ޖޫން 2023

އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް

(ފޫސާ ފަހުމީ / މާލެ، މ. ރާގުފުސި)

ޤާނޫނީ ވަކީލު: އޖ.އަބްދުލްމަޖީދު

އޖއ. ޝިހާމް ނަސީރު

އޖ.މުޙައްމަދު ޝަފީޤު

(މުޙައްމަދު އަންވަރު ލޯ އެލް.އެލް.ޕީ)

އިސްތިއުނާފުގައި ޖަވާބުދާރީ ފަރާތް

(ޢަބްދުލްޣަފޫރު ޢަލީ/ މާލެ، މ. ނެސްޓިން)

ޤާނޫނީ ވަކީލު: ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާނޫނީ / ޤާނޫނީ ވަކީލު، ހއ.ބޮޑުވަހަނދު

މަދަނީ - ވަގުތީ އަމުރު - މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 އަދި 244 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަދި 79 ވަނަ މާއްދާ - މަސްލަހަތު

ނިމުމަށްގެނަ ފަރާތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ކޯޓުގައި ތަމްސީލުކުރުން - އެދޭގޮތް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ބާވަތްތައް-

ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަރީފް ޢަބްދުﷲގެ ރައުޔު:

ތަޢާރަފު

1. މިއީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރު ޝަކުވާއި އަދި ފޯނޫސި ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ނުވާކަމަށް ބުނެ އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ހ.މާލެ، މ.ރާޒުފުނި/ މޫސާ ފަހުމީ (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A033232) ގެ (މިގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް" ނުވަތަ "މޫސާ ފަހުމީ") ގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި ޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ކ.ތުލުސްދޫ، ޝުލްސިލިން/ އަބްދުލްޝަކޫރު ހަމީދު (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A034709) (މިގެ ފަހުން "އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް" ނުވަތަ "އަބްދުލްޝަކޫރު ހަމީދު") އެވެ.

މައްސަލައިގެ ފަސްމަނޒަރު

2. އަލްމަރްޙޫމް ޙާމިދު އިބްރާހީމްގެ ނަމުގައި މ.ރާޒުފުނި އެވު ހިއާ ބަނޑާރަ ގޯއްޗަކަށް ހަދާފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ބިލްޑިންގ، މިނިސްޓްރީ އޮފް ޖަސްޓިސް/ މަރުކަޒަށްޓަކައި ޖިވިޝަރުން (މިހާރު މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލް) މޫސާ ފަހުމީގެ ނަމުގައި މ.ރާޒުފުނި އެވު ހިއާ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓްރީ ހަދާފައިވާކަން، މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާގުޅޭ ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ކަމަނާވާތީ އާއި، މ.ރާޒުފުނި އެވު ހިއާ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓްރީ ކަމަށްބުނާ ރަޖިސްޓްރީ އަކީ، ވަގުތީ ރަޖިސްޓްރީ އެއްކަމަށް، މޫސާ ފަހުމީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ބުނެފައިވާތީ، މޫސާ ފަހުމީގެ ނަމުގައި މ.ރާޒުފުނި ގޯއްޗަށް ހަދާފައިވާ ރަޖިސްޓްރީ ބާތިލްކޮށް، ރަޖިސްޓްރީގެ އަސްލުކަން ރުޖޫޢުކޮށްދިނުމަށް، މ.ރާޒުފުނި ގޯތިގައިވާ މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާގުޅޭ، ގޮތެއް ކަނޑައަޅައި، މަރުޙޫމް ޙާމިދު އިބްރާހީމްގެ ނަމަށް ރަޖިސްޓްރީ ބަދަލުކޮށްދިނުމަށް،

މަޢުލޫމާތުގެ ތަރިކާ ވާރިސުންގެ ގުޅުގައި ބޭނުންވާ މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަން ޤާބިޟުކޮށްދީ، ރަޖިސްޓަރީ އެ މަޢުލޫމާތު (ހާމިދު އިބްރާހީމް) ގެ ވާރިސުންނާ ހަވާލުކުރުން ދިނުމަށް، އަންގައި އަމުރުކުރުން ދިނުމަށް އެދި މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލާއި، މޫސާ ފަތުހީގެ މައްޗަށް ދައުވާކޮށް ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

3. ދައުވާލިބޭ ފަރާތުން މި ދައުވާއާ ގުޅިގެން މައުޟޫޢީ މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅުއްވާފައެވެ. ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދިވަޑައިގަތީ، މ.ރާޢުލުސި އެވް ހިޔާ ގޯއްޗަކަށް ހަދާފައިވާ ވަގުތީ ރަޖިސްޓަރީ ބާޠިލްކޮށް، މުދަލުގެ މިލްކުވެރިކަމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލަ ނިމެންދެން، މ.ރާޢުލުސި އެވް ހިޔާ ގޯތިގައިވާ ކުއްޔަށްދިނުމާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ދެއްކުމަށާއި، އެ މުދަލުގެ އެއްވެސް ތަޞައްރުފެއް ނުކުރުމަށާއި، އެމުދާ ކުއްޔަށްހިފާފައިވާ އަދި އެހެންފަރާތަކަށް ސިފައެއްގައި ނަމަވެސް އެ މުދަލުން ލިބެމުންދާ އާމްދަނީ ކޯޓަށް ޖަމާކުރުމަށް، މޫސާ ފަތުހީ އަށް އަންގައި، އަމުރުކުރުން ދިނުމަށް އެދިއެވެ. ހަމައެހެންމެ، މި ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދިނުމަށް އެދިވަޑައިގަތީ، މޫސާ ފަތުހީގެ ބާސްޓުގައިކަން، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމުން އެނގެން އޮތެވެ.[1]

4. އެގޮތުން މައުޟޫޢީ މައްސަލަ ބަލާފައިވަނީ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 ޤަޟިއްޔާއިންނެވެ. އިސްތިއުނާފުކުރައްވާފައިވަނީ މައްސަލައިގެ ތެރެއިން ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި އިސްތިއުނާފު ކަރުދާ ހުށަހެޅުމުން، ސިވިލް ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ އޯޑަރުގެ ނަންބަރު 144/B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރެވެ.

---

1 ސިވިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާ ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފޯމު

ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަގުތީ އަމުރު ބިނާކޮށްފައިވާ މައިގަނޑު ސަބަބުތައް

5. ސިވިލް ކޯޓުން ހުށަހެޅި ވަގުތީ އަމުރުގައި، އަމުރު ނެރުމަށް ނިންމާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ ޚުލާޞާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛

5·1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 ދަޢުވާގައި ހުށަހެޅިފައިވާ ދަޢުވާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ދަޢުވާގައި، މ.ރާގުދުފުށި ގޯއްޗާއި، އެގޯތީގައިވާ އިމާރާތްތަކުގެ މިލްކުވެރިކަމާމެދު ދަޢުވާކުރަން ބޭނުންނަމަ، އެ ބަޔަކު ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސުންނަށް އޮތްކަމަށް ކަނޑައަޅާފައި އޮންނަނީކަމާއި، މި ދަޢުވާކޮށްފައިވާ މ.ޔާސްމީން ހަބީބުއްރަހްމާނު ހާމިދު، ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސެއްކަމަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2181/Cv-C/2012 ދަޢުވާއިން އެނގެން އޮތުން،

5·2. މަދަނީ އިޖްރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "ވަގުތީ އަމުރުގެ ގޮތުގައި އަންނަނިވި ބާވަތުގެ އަމުރުތައް ކޯޓުން ނެރުވިދާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށް، މި އަކުރުގެ 1 ވަނަ ނަންބަރާއި، 2 ވަނަ ނަންބަރާއި އަދި 3 ވަނަ ނަންބަރުގައިވާ ކަންކަމުގެ ކަމެއް ކުރުމަށް ނެރޭ ވަގުތީ އަމުރެއް؛ ނެރުވިދާނެކަމަށް ބަޔާންކޮށް، 3 ވަނަ ނަންބަރުގެ 6 ދަށުންނާއި،(ނ) ގެ (6) ގައި "މުދަލަކަށް ތަޞައްރުފުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރެއް؛" ނެރުމަށް އެދިވިދާނެކަމަށް އެނގެން އޮތުން،

5·3. ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ކޯޓުތަކުން ބަލަންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކެއް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2012/SC-A/21 ދަޢުވާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާނީ، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ގެއްލުން ކުރިމަތިވާނެކަމުގެ ހާލަތުގައި ބަހައްޓާ ނުވަތަ ގެއްލުން މަދުކުރުމަށް އޮތުމުގެ އިހުތިމާލު ފާހަގަކޮށް ބޭޒު ގޮތެއްގައި ހާމަކުރެވިފައިވާތީ ބޭއްވުން، މި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ހަބީބުއްރަހްމާނު ހާމިދު، މަރުހޫމް ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސެއްކަމަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2181/Cv-C/2012 ދަޢުވާއިން އެނގެން އޮތުމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ

ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާގައި މިފަދަ ދައުވާއެއް ކުރުމުގެ ޙައްޤު ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސުންނަށް އޮތްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައި އޮތް އޮތުމުން، މަރުޙޫމް ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ހުރިހާ ވާރިސުން އެކުގައި ނުވަތަ ވަކި ވާރިސަކަށްވެސް ދައުވާ ކުރެވިދާނެކަން އެނގެން އޮތުމުން، އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަށް ޤާނޫނީ ގޮތުން ހިމާޔަތް ލިބެންޖެހޭ މަޞްލަޙަތު ބަޔާނެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ޢިލާޖެއް އޮތުމުގެ އިޙްތިމާލު ފާޅުކަން ބޭދު ގޮތެއްގައި ޤާއިމުވެފައި އޮތްކަން،

5.4 މ.ރާޒުފުށި އެވް ކިޔާ ގެއްޗާއި އިމާރާތް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ޕީއެލްސީ ގައި ރަހުނުކޮށް، ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުން ލިޔުމެއް ނަގާފައި އޮންނަކަން، ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުގެ ބަޔާނާއި، ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތުގެ ބަޔާން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، ލިބޭނެ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުން ބަރާބަރަށް ދައްކަމުންދާ ކަމަށާއި، ނަމަވެސް ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުން ލިޔުން ނަގާފައިވާ، މ.ރާޒުފުށިއެވް ކިޔާ ގެއްޗާއި ލާރިދަމަހަ، ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުގެ މިލްކު ތަންތަން ކަމަށް ބެލެވިގެންކަމަށް މައްސަލަގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށްބަލައިފާއިރު ބެލެވިގެން އޮންނަކަމާއި، މ.ރާޒުފުށި އެވް ކިޔާ ގޭގައިވާ އިމާރާތަކީ މިލްކުކޮށްފައި ކަމުގެ މައްސަލަ ތަޙްޤީޤާ ކުރުމުގެ ޙައްޤު، ޝަރުޢީ ގޮތުން އެއްވެސް މަރުޙަލާއަކުން، މަރުޙޫމް ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސުންނަށް ލިބިދިޔައިންވާއިރުކަމާއި، މ.ރާޒުފުށި އެވް ކިޔާ ގެއްޗާއި އިމާރާތުގަޔާއި ރަހުނުކޮށް ވަގުތީ އަމުރު ރަހުނުވާ ފަރާތުން ލިބޭ ނަގައިގަތުން، އެ މުދަލުގެ މައްސަލަ ދައުވާކުރުމުގެ ޙައްޤު މަރުޙޫމް ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސުންނަށް ލިބިދިޔައިމުން، ލިބޭގެ ފައިސާ ނުދައްކާ ލިބޭ ޗެކުފަތް ވަރަށް ކަމުގެ އިޙްތިމާލު އޮތްކަމަށް ބެލެވޭތީ، ލިބޭ ރަހުނު ވިޔަފާރިތަކަށް ހިސާބަކަށް ހިނގައްޖެނަމަ، އެކަމަށް މަރުޙޫމް ހާމިދު އިބްރާހީމްގެ ވާރިސުންނަށް އިޢާދަ ނުކުރެވޭ ގެއްލުމަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހިދާނެކަމަށް ބެލެވޭން އޮތުން،

5.5. މ.ކޮޅުފުށީގައި ހަދާފައިވާ އިމާރާތް ކުއްޔަށްދީގެން ނުވަތަ އުޅުއްވުމަށް ގޮތަކަށް އުމުރުފުރުން އާމްދަނީއެއް ލިބިމުންދާނަމަ، އެ އާމްދަނީއަކީ މިދައުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދަލުން ލިބިމުންދާ އާމްދަނީއެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެމަންސޫބު އާމްދަނީ ހާސިލުކުރަނީ މި ދައުވާގައި އެދިފައި ނުވިނަމަވެސް ވަގުތީ އަމުރުގެ ޒަރީއާއިން، އެ އާމްދަނީއެއް ނިގާހުބާނުކަން މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އިން އެނގެން އޮތުމުން، މ.ކޮޅުފުށީގައި ހަދާފައިވާ އިމާރާތް ކުއްޔަށް ދީގެން ނުވަތަ އުޅުއްވުމަށް ގޮތަކަށް އުމުރުފުރުން ލިބިމުންދާ އާމްދަނީ ކޯޓަށް ޖަމާކުރުމަށް މުއްސާ ފަތޮއިރަކަށް އަންގައި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެދެއްވުމަށް ކޯޓަށް ގޮތުން ހުށަހަޅައި ނަންބަރާކަން އެނގެން އޮތުމުން،

5.6. ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދޭ ފަރާތަކީ، އަދުވަރުދުގެ ހުކުމް އިބްތިދާއީގެ ފަރީޤުއްލާކަން ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2181/Cv-C/2012 ދަޢުވާއިން އެނގެން ހުންނަކަމާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ދަޢުވާއާގައި މ.ކޮޅުފުށި ގޯއްޗާއި، އެ ގޯތިގައިވާ އިމާރާތްތަކުގެ މިލްކުވެރިކަމާގުޅޭ ދައުވާކުރަން ބޭނުންވާނަމަ، އެ ހައްޤު ހުކުމް އިބްތިދާއީގެ ފަރީޤުންނަށް އޮތްކަމަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވުމުން، މ.ކޮޅުފުށި ގޯއްޗާއި އެ ގޯތިގައިވާ އިމާރާތްތަކުގެ މިލްކުވެރިކަމުގެ ވައްތަރަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ދައުވާތަކެއް ދައުވާގެ ސިފަ ނުވަތަ ހުށަހެޅުމުން އެނގެން އޮތުމުން، އަމުރަށް އެދުމުގެ ސިފަޔާ ނުވަތަ ބަޔާންކުރުން ޒާތީ ގޮތުން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދޭ ފަރާތަކަށް ލިބިފައިވުން، މިފަދައިންނެވެ.

ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަގުތީ އަމުރު

6. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144/B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވަނީ އަންނަނިވި ފަދައިންނެވެ.

"ދަންފަހު، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތުގައި ހުރުމުން، ދަޢުވާކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވާ ގޮތަށް ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 ދަޢުވާގައި ހުކުމްކޮށް ނިމެންދެން، މ.ކޮޅުފުށި އޮތް

ކިޔާ ގޮތުގެ މުޅި ރަހުނުކަރުދާސް ނަގާފައިވާ ތާރީޚުގެ އެއްބަސްވުމާއި އެއްގޮތަށް ފައިސާ ދެއްކުމަކާއި، ތާރީޚުގެ ފައިސާ ދެއްކުން ފިޔަވައި، އެ މުދަލަށް އެއްވެސް ތަޞައްރުފެއް ނުކުރުމަކާއި، އެމުދާ ކުއްޔަށްދީގެން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ސިފައެއްގައި ނަފާވެސް އެ މުދަލުން ލިބޭ އާމްދަނީ އިން ކޮންމެ މަހަކުވެސް ތާރީޚަށް ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާ ކަނޑައެޅުމަށްފަހު ބާކީ ހުރިހާ ފައިސާ (އާމްދަނީ) އެއް، ސިވިލް ކޯޓަށް ޖަމާކުރަމުން ގެންދިއުމަށް، ދަޢުވާލިބޭ ޤަރުޟާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަންގާ އަމުރުކޮށްދީފައެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތައް

7. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144/B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރު ނެރެފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހުކުމްތަކާއެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށްބުނެ، އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވަނީ 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެވެ. އެގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ؛

7.1 **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 މައްސަލައިގައި ނެރެދެއްވާފައިވާ ނަންބަރު 144/B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރު ނެރެދެއްވުމުގައި ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 242 ވަނަ މާއްދާ ތަތުބީޤު ކުރައްވާފައިވަނީ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުއްވުމާ ގުޅޭގޮތުން ޤާނޫނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތާ ޚިލާފަށް، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ދައުލަތާ (މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް) ވ.އަތޮޅު ފުރިން އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް ދެމެދުގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ މާނަކުރުމުގެ އުޞޫލާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

7.2 **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ:** ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 މައްސަލައިގައި ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތުން ވަގުތީ އަމުރަށް އެދިފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 244 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

7.3 ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ: ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1618/Cv-C/2023 މައްސަލައިގައި ވަކީލު އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތް ތަމްސީލުކުރާ ފަރާތް ސިވިލް ކޯޓުން ޒަބުތުކުރައްވާފައިވަނީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 79 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ފާހަގަކުރި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާމެދު ދެފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ ޚުލާޞާ

8. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހަޅަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގައި އެބާބުގައި ބުނާ ވަކީލު އަމުރަކީ އެއީ ކޯޓުން ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ ކުރިން ވަކީލު ފަރުވާއެއް ހޯދައިދިނުމުގައި ނުވަތަ ވަކީލު ރައްކާތެރިކަން ހޯދައިދިނުމުގެ ގޮތުން ކޯޓުން ނެރޭ ވަކީލު ފަރުވާގެ އަމުރެއްކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމަށެވެ. އެގޮތުން މ.ރާޅުފުނިއެވެ ކިޔާ ގޭގެ މުދާ ކުއްޔަށްދީގެން އަދި އެހެންނުވެސް ސިފައެއްގައި ނަމަވެސް އެ މުދަލުން ލިބޭމުންދާ އާމްދަނީ ކޯޓަށް ޖަމާކުރުމަށް މުސާ ފަތުޙީއަށް އަންގާ އަމުރުކޮށްދިނުމަށް އެދިފައިވާއިރު، އެ ފައިސާއަކީ ވަކީލު އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތަށް ބައްދާ ފައިސާކަމަށް ކަނޑައަޅާދިނުމަކަށް ދައުވާގައި އެދިފައިނުވާތީ، އެކަމާއި ގުޅިގެން ވަކީލު އަމުރެއް ނެރުއްވިދާނެކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތަށް ނުފެންނަކަމަށެވެ. ދައުވާލިބުނު ފަރާތުން އެދުރުގޮތަށް މައްސަލަ ނިމުނުކަމުގައިވިޔަސް އެތަނަށް ލިބޭ ފައިސާ އެ ވާރިސުންނަށް ބަހާލުކުރުމުގެ ބާރު ކޯޓަށް ލިބިގެންވާކަމަށެވެ. ހަމައެފަދައިން، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 39 ވަނަ މާއްދާގައި، ޝަރީޢަތުން ހުކުމެއް މައްސަލައެއް ނިންމުމުގައި ބަސްމަލު އެދިފައިވާ ފަރާތާއި ދިފާޢު ފަރާތާއި ނުވަތަ ބަސްމަލު އެދޭ ފަރާތުގެ އިތުރުން އެހެން ފަރާތްތައް ދިނުމަކަށް ކަނޑައަޅައިގެން ނުވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމުގައެވެ. އެހެންކަމުން، ކޯޓުން މައްސަލަ ނިންމުމުގައި މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ މުޅި ޤާނޫނަށާއި، އަދި ކޯޓު ބެލުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތަކަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާކަމަށެވެ. އެގޮތުން، ދައުލަތް ވ. އަތަމާ ފުރިން އިންޓަރނޭޝަނަލް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް މައްސަލައިގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، މާއްދާ ނުވަތަ ޤާނޫނު ޚާއްސަވީ އެއް

ރޯއްޖަކުން ދެކެމީގަނޑެއްގެ ގޮތުގައި ކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން މި އުސޫލު މި މައްސަލައަށް ތަޠުބީޤުކުރާނަމަ މަދަނީ އިޖުރާއަތު ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ރިޢާޔަތްކޮށް އެފަދަ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެކަމަށް ނުދެކޭކަމަށެވެ.

9. އިސްތިއުނާފު ކުރަމަށް ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ، ވަކީލް އަމުރު ނެރެފައިވަނީ، މައްސޫލި މައްސަލައިގައި އެދިފައިވާ ފަރުވާގައި ކަން އެނގެން ނެތުމުން، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާ ތަޠުބީޤު ކޮށްފައިވަނީ ރަނގަޅަށް ކަމުގައެވެ. އަދި ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާގޮތުން، އުސޫލީގޮތުން ހަމަތަކުން ބޭރުން މ.ރާޖެފުނިމާގެ ވަކީލް ރަޖިސްޓްރީއެއްގެ މައްސަލަ ރަސްމީކޮށްފައި އޮތުމާމެދުމުން ފޮނުވި މިފަދަ އަމުރެއް ނެރުމުގެ މިއްވަރުކަން އެނގޭކަމަށެވެ.

10. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، އެދިގެންވެސް ހުކުމްކުރެވޭނެ ޕްރޮސީޖަރު މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 337 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، މުދަލުން ތަޞައްރުފުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރަކަށް އެދޭނަމަ ދެޢީ ހާލު، އެދިގެންވެސް ދަރުވާރީތަކުން ހުކުމްކުރެވޭނެކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސިފައިގެ ކޯޓަށް ވަކީލް އަމުރަކަށް އެދުން ފާހަގަކޮށް ހުށަހަޅާ ގޮތުގައި އެދިގެންވެސް ހުކުމްކުރެވިދާނެކަމަށެވެ. އެހެންކަމުން އެ އިލްތިމާސް ފުރިހަމަކުރުމާ ހުކުމްކުރުމަށް މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ނިޔާކުރާ ގޮތުން ބޭނުން ހުކުމްކުރުމެއްކަމަށެވެ.

11. އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާއަކީ ކުއްލި ހާލަތުގައި ބޭނުން ކުރެވޭ ވަކިގޮތަކަށް ކަމުން ޝަރީޢަ ހާލު ދޫން ހިމެނޭނެ ހުކުމްކުރުމަށްގޮސް ސަލާމަތް ނުވާކަމަށެވެ.

12. އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އިސްތިއުނާފީ ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ބުނެފައިވަނީ، ވަކީލް އަމުރަށް އެދުން ފަރާތުން މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާ ހަވާލާދީ ދަޢުވާ ކުރުމުގައި

ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ބަލައި، ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް އެހެން ފުރުޞަތެއް، ހަމަޖެއްސުމަކީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ތަން ދޭކަށެއް ނުހުންނަކަމުން، ޢަބްދުލްޢަޒީޒު ޚާލިދުގެ ބަދަލުގައި ނުވަތަ އޭނާ ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ސިވިލް ކޯޓުން ދީފައިވަނީ ޤާނޫނާއި ޚިލާފަށްކަމަށެވެ.

13. އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ޚުލާޞާގައި އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތުން ބުނެފައިވަނީ ބަދަލުގައި މީހުން ހަމަޖެއްސުމުގެ އުސޫލަކީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ނުދަންނަ އުސޫލެއްކަމަށް ބުނުމަކީ ޙަސަގު ވާހަކައެއް ނޫންކަމަށެވެ. އަދި މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 80 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ބަދަލުގައި ތަޙްޤީޤުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ނެތްކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ބުނުމަކީ ބަދަލަށްއެދޭތީ ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

14. އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) އާއި ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވައި، އެ އަމުރު ބާޠިލްކޮށްދެއްވުމަށެވެ.

އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާ ފަރާތުން އެދޭގޮތް:

15. އިސްތިއުނާފު ހައްދުވާފަރާތުން އެދިފައިވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B13/VN/2023/02 ވަގުތީ އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ހަމައެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައިދެއްވުމަށެވެ.

ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކޮށްދޭ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ޢުމުރާ އަބްދުލްޢަޒީޒު

ބަލައިގަތުމަށް ނިންމުން:

16. އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ، ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ މައުސޫލީ މައްސަލާގައި، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން، ބައިވެރިވަމުންދާ ފަރާތް ކަމަށްވެފައި، ހުށަހެޅިފައިވާ ލިޔުންތަކާއެކު، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުން ޢުމުރާ އަބްދުލްޢަޒީޒުއަށް ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީއެއް ހުށަހަޅައިފި، އަދި ޢުމުރާ އަބްދުލްޢަޒީޒަކީ އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ދަރިއެއްކަން އެނގެން އޮންނައިރު، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތަކީ ޢުމުރުން 65 (ފަސްދޮޅަސް ފަހެއް) އަހަރު ވެފައިވާ ފަރާތެއްކަން އެނގެން އޮތުމުން، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 35 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ފަދައިން، ޢުމުރުން ދުވަސްވީ މީހަކަށްވީ، ޚާއްޞަ ޙައްޤުތަކެއް ލިބިދޭންޖެހޭ މީހުންނަށްވާއިރު، އެފަރާތުގެ މަސްލަޙަތުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުވާ ފަރާތާއި ފުރުޞަތު މަސްލަޙަތެއް މި މައްސަލައިގެ ތެރޭގައި އޮތްކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާތީއާއި، ދަރިއެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކޮށް، ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީއެއްގެ ދަށުން އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ ހައިސިއްޔަތުން ބަސްބުނުމުގެ ބާރު ލިބިދީފައިވާއިރު، އެފަދަ މަސްލަޙަތެއް އޮތް އެހެން ފަރާތަކުން އެކަމަކު އިޢުތިރާޟެއް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިނުވާތީއާއި، މި މައްސަލާގައި އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތު ހިމާޔަތްކުރާ މީހެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން ޝަރީޢަތްތަކުގައި ބައިވެރިވާ، ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީގެ ދަށުން، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތުގެ މަސްލަޙަތާއި އެއްކޮޅަށް، މަސްލަޙަތު ދުރު ނާރާނެގޮތަށް، އިސްތިއުނާފު ޙައްޤުވާ ފަރާތް ތަމްސީލުކުރުމަށް ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބައިވެރިވުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ނިންމައި، އެކަން ފާސްވެގެން ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އިޖުރާއަތްތައް ކުރިއަށްގެންދިއުމަށެވެ.

މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާ ތަޠުބީޤުކުރުމުގެ ގޮތުން ބަލާބެލުން:

17. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

> 242 (ނ) ވަގުތީ އަމުރެއް ދޫކުރެވޭނީ ވަގުތީ ފަރުވާގެ ގޮތުގައި ނަގައިދިނުމަށް އެދޭ ބާވަތުގެ ފަރުވާއެއް މައުޟޫޢީ ދައުވާގައި އެދިފައިނުވާނަމަވެސް، އެ ފަރުވާއެއް ވަގުތީ ފަރުވާއެއްގެ ގޮތުގައި ކޯޓަށް ނަގައިދެވިދާނެއެވެ.

18. މި މާއްދާއާ ބަލާލާއިރު، ދ. ކުޑަހުވަދޫގައި ހަދާފައިވާ އިމާރާތް ކުއްޔަށްދީގެން ނުވަތަ އެނޫންވެސް ގޮތަކަށް އެ މުދަލުން ލިބެމުންދާ އާމްދަނީ (ފައިސާ) ކޯޓަށް ޖަމާކުރުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުގެ މައްޗަށް އަމުރުކޮށް ނިންމާފައިވާއިރު، އެ ފައިސާއަކީ ވަގުތީ އަމުރަކުން އުދުލު ފަރާތަކަށް ބަދަލުވާ ފައިސާކަމަށް ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް މައުޟޫޢީ ދައުވާގައި އެދިފައިނުވާނަމަވެސް، އެކަމާއި ގުޅިގެން ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރެވިދާނެކަމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ނުފެންނަކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

19. ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަގުތީ އަމުރަށް ބަލާއިރު، "އެ އާމްދަނީއަކީ، މިދަޢުވާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދަލުން ލިބެމުންދާ އާމްދަނީއެއް ކަމުގައިވާނަމަ، އެހެން ލިބޭ އާމްދަނީ ކުރިން ދައުވާގައި އެދިފައި ނުވިނަމަވެސް، ވަގުތީ އަމުރުގެ ޒަރީޢާއިން، އެ އާމްދަނީއެއް ނަގައިދިނުން" ކަން އެ މާއްދާއިން އެކަށީގެންވާކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

20. މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، މި މައްސަލައިގެ ހާލަތު އަދި މި މައްސަލައިގެ ފަސްގަނޑަށް ބަލާއިރު، އެއީ މި މާއްދާގެ ދަށުން އަމުރެއް ނެރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭކަންތައްތަކުގައި ބުރަވެވެއެވެ.

21. އެގޮތުން، ދ.ކުޑަހުވަދޫ ގެއްލުކޮއި، އެ ގޯތިގެއިވާ އިމާރާތުގެ މިލްކުވެރިޔާގެ ދައުވާކުރަން ބޭނުންވާނަމަ، އެހެންވެ ހުކުމް އިޖުރާއީ ކަނޑައެޅުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ، **ޢަބްދުލްފަތާޙު ހަމީދު ވ. މޫސާ ފަހުމީ**[2] ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކުރައްވާފައިވާފަދައިން، އެ ބަހާއި ދިމާގައިވާ އެދި ހުރަހާ މައްސަލައެއްގައި، ފެންނަންހުރި ބަޔާންތަކުގެ މައްޗަށް ދިރާސާކުރުމުން، ގޮތްޖެހޭގައިވާ

---

[2] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ

އިމާރާތްތަކުގެ މިލްކުވެރިކަން ދިވެއްސަކަށް ކަނޑައެޅިއްޖެނަމަ، އެ ބައްޗާއި އެކު އެތަނުން މަންފާ ހޯދައި، އަދި އެތަނުން ލިބެމުންދާ މަންފާ ލިބިގަތުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ނެތިގެންދާނެ ބައެއްވެރިކަން އެންގޭއިރު، އެފަދަ ބައެއްވެ ވަގުތީ ގޮތުން ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ގޮތުން، މައްސަލާގައި ފަހުން އެދިފައިވާނަމަވެސް، ވަގުތީ އަމުރަކުން، އެފަދަ ގެދޮރުވެރިވާ ބައެއްގެ ޙައްޤުތައް ކަނަވަރުކުރުމަށް ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅިދާނެކަމުގައި ދެކެމެވެ.

22. އެހެންނޫންނަމަ، މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ބާރުކަނޑެ، އެއީ ތަޙްޤީޤީ ނުވަތަ އަމަލުކުރުވާ މާއްދާއެއްކަމުގައި ފެންނަނީއެވެ. އެހެނީ، އެމާއްދާއަކީ، މައްސަލާގައި އުފުލާފައިވާ ދައުވާތަކަށް ބަލައި، އެއާ ގުޅުންހުރި ބައެއް ބަދަލުކުރުމުގެ ގޮތުން، ވަގުތީ ފިޔަވަޅުއެއްގެ ގޮތުގައި ވަގުތީ އަމުރެއް ނެރުމުގެ ފުރުޞަތު ދިނުމަށް މާއްދާއަކަށްވާތީއެވެ.

23. އެހެންކަމުން، މޫސާ ފަޟީލާގެ ފަރާތުން، ހާމިދު އިބްރާހީމް ބެލިކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A-2/04 ޤަޟިއްޔާގައި ކޮށްފައިވާ ޙުކުމް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާއިން ބާޠިލުކޮށްފައިވާނަމަވެސް، ދ. ރަށުފުށި ގޯއްޗާއި، އެ ގޯތީގައިވާ އިމާރާތުތަކުން ލިބޭ އާމްދަނީ، މޫސާ ފަޟީލާގެ ބެލުމުގެ ދަށުގައި ހުންނަންޖެހޭ ނުވަތަ މޫސާ ފަޟީލާއަށް ލިބެންޖެހޭ ސަލާމަތް މިހާރު ހޯދިކަން ފެންނާން ނެތްހިނދު، އެތަނުން ލިބޭ މަންފާ ނުވަތަ ފައިސާ ކޯޓަށް ޖަމާކުރަން އެންގުމަކުން، އެކަމުގެ ސަބަބުން މޫސާ ފަޟީލާގެ ޙައްޤުތަކަށް އުނިކަމެއް އަންނާނެކަމަށް ނުފެނެއެވެ. އަދި މިންގަނޑުތަކަށް މިކަން ބާއްވައިފިނަމަ، މިއީ ނުރައްކަލު މަންފާއެއް ދިރުމުވާން ފުރުސަތުތަކަށް ފަހަނައަޅައިދީ، އެތަނުން ލިބޭ އާމްދަނީ ކޯޓަށް ޖަމާކުރުމަށް އެންގުމަކީ، މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 242 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ކޯޓުން ނެރެފައިވާ އަމުރެއްކަމުގައި ދެކެމެވެ.

އަމުރަށް އެދިފައިވަނީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 244 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށްތޯ ބެލުން:

24. މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 244 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

244 (ނ) ފައިސާއިން ނުވަތަ މުދަލުން މުއާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ވަގުތީ އަމުރަކަށް ނުވަތަ ބަލައި ގެއްލުންދިނުމުގެ ވަގުތީ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅަންވާނީ އެފިޑެވިޓް މުދުވިރިކޮށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެކެވެ. އެއުން ބާވަތުގެ ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނުވާނީ، ހުށަހަޅާ ފަރާތުގެ ބަޔާން މުދުވިރިކޮށް ހުށަހަޅާ ހުށަހެޅުމެކެވެ.

25. ހަމަ އެފަދައިން، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 429 ވަނަ މާއްދާގައި "އެފިޑެވިޓް" މާނަކޮށްދެއްވާފައިވަނީ "ހުވަފަތަކީ ލިޔުމަކީ މަތިވެރިކޮށް ލިޔެފައިވާ ލިޔުމަކަށް، އަދި ހުވައި ޤަސަމުގައި ސޮއިކުރާ ބަޔާން" ކިޔުމެވެ. އަދި ހަމައެފަދައިން މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 338 ވަނަ މާއްދާގައި "އެފިޑެވިޓް އޮންނަންވީ ގޮތް" ބަޔާންކޮށްދީފައިވަނީ އަންނަނިވި ގޮތަށެވެ.

338 (ހ) އެފިޑެވިޓެއް ދޭ ފަރާތަކުން އެ އެފިޑެވިޓެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން، އޭނާއަށް އެނގިފައިވާ ކަމެއްގެ މައްސަލަ ސާބިތުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި، އޭނާއަށް ލިބިފައިވާ މަޢުލޫމާތެއްގެ މައްސަލަ ސާބިތުކޮށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ ކޮބައިކަމާއި، އޭނާއަށް ޤަބޫލުކުރެވޭގޮތް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަކީ ކޮބައިކަން ވަކިން އެނގޭނޭ ގޮތަށް ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ. އަދި އެ މަޢުލޫމާތު ނުވަތަ ޤަބޫލުކުރުމުގެ ސަބަބުތައް މަސްދަރުތަކާއެކު ބަޔާންކޮށްފައި އޮންނަންވާނެއެވެ.

26. މި ބަޔާންކުރެވުނު މާއްދާތަކުގެ އިތުރުން، މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ 337 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެފިޑެވިޓް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ހާލަތްތަކާއި ނުވަތަ 244 ގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާ ހާލަތްތަކާއި ތަފްސީލުކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެގޮތުން، އެފިޑެވިޓް ހުށަހަޅަންޖެހޭ އާންމު 2 ހާލަތެއް ބަޔާންކޮށްދީފައިވެއެވެ. އެއީ؛

1. ހެކި ހުށަހަޅަންޖެހޭނީ ހެވާމަތީގައި ކަމަށް އެހެން ޤާނޫނަކުން ނުވަތަ ގަވާއިދަކުން ކަނޑައަޅާފައިވުން؛ އަދި

2. ބަލައި ގެއްލުންދިނުމުގެ އަމުރަކަށް ނުވަތަ މުޢާމަލާތްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ އަމުރަކަށް ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތަކުގެ ބިމަކަށް އެހެން ފަރާތަކުން ވަނުމުގެ އަމުރަކަށް އެދި ހުށަހަޅާފައިވުން. މިއެވެ.

27. ހަމައެފަދައިން، 337 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އަށް ބަލާއިރު، 1 ވަނަ ނަންބަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، ހެކި ހުށަހަޅަންޖެހޭ ކަމަށް ހަމަޖެހިފައިވާ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ހިނދުއްގައި، އެއްވެސް ހެއްކެއް ހުށަހެޅުން

އެޕީލްވިޔާ މުދުވެރިޔާއް ކަމަށް، ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް އެދުމުގެ ފުރުސަތު ހަސްތަކުރުނަން ދިބީރިފަހިވުމުން،

އެގޮތުން ކަނޑައެޅިގެން ދިއުމާހަމަޖެހޭ ގޮތުގެ ޤަވާއިދުން، އެފަދަ ހާލު އެޕީލްވިޔާ ނުލައި ހުކުމްކުރުމުގެ ފުރުސަތު ދިބީރިފަހިވާކަން އެނގެން ނެތެވެ.

28. އަދި އެފަދައިން، އިޖުތިހާދުގެ (ސ) ވަނަ ބާބުގެ، ހަސްފުޅުގެ ފަރާތުން ހުކުމްކުރެވުނު ހުކުމްކުރުމުން، އެ ހުކުމްކުރާއިރު ހުކުމްޕުރުފާ، ހުރިބަސްތައް ފަރާތުގެ ބާރުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ބަދަލުގައި ނުވަތަ އެ ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ އިޖުރާތު ހުރިގޮތް ގޮތުގައި އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރުމަށް ކުރިން އެންމެދާނެކަމަށް ބާރުއަޅައިވުމުން، އާންމު އުސޫލުން އެޕީލްވިޔާއަށް ހިސާބުކުރާގޮތުގެ ހުކުމްކުރުމުގާއި، އަދި އެ ހުކުމްކުރުމަށް، ދެމެދުން، އެހެން ހަސްފުޅުގެ ފަރާތުން ބާރުއަޅާ ކަންތައްތަކަށް، އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރާ އުސޫލުގެ ކުރިން އެންމެދާނެކަން އެނގެން އޮތުމުން، މިފަދަ މައްސަލަތަކުގައި، އެންމެ ފުރަތަމަވެސް ތަރުތީބު ކޮށްދެނީ، އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރެވުނުކަމަށް ހުކުމްކުރެވުނުކަމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ބަލައިގެން ގޮތްކުރާ ނިޔަލަށް ހުރެއެވެ. އަދި އެފަދައިން، ހުކުމްކުރެވުނު ގޮތުގެ ގޮތް ދައުލަތަށް އެދޭ ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ހުކުމްގައި އެޕީލްވިޔާއާ ނުލައި ހުކުމްކުރުމަށް، އަދި ހުކުމްކުރުމަށް ހުކުމްކުރަނީ ޝަރީޢަތުގައި ނިންމުމަށް ކުރެވޭނެ. އެގޮތުން، އަދި ހުކުމްކުރަމުންދާއިރު އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރާއިރު ކުރިން ފުރުސަތެއް، ހުރިބަސްތައް ފަރާތުގެ ބާރުން ނުވަތަ ދައުލަތުގެ ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ ބަދަލުގައި ނުވަތަ އެ ޕްރޮސިކިއުޓަރުގެ އިޖުރާތު ހުރިގޮތް ގޮތުގައި އަދި އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރުމަށް އެންމެދާނެ ކަމަށް ކުރިން ދިބީރިފަހިވާކަމެވެ.

29. އެހެން އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރާއިރު ކަނޑައަޅައިދިނުމަށް ކުރިއްގައި އެދުމުގެ ފުރުސަތު އަދި އެޕީލްވިޔާ ހުކުމްކުރުމަށް އެންމެދާނެ ފުރުސަތު ކުރިން ދިބީރިފަހިވުން ހާލަތު ވަކިކުރުމުގެ ކުރިން ކަރުދާހެއް ގޮތުގައި ކަމުގައި ދެކެވެ. އެގޮތުން މި މައްސަލައަށް ބަލައިލާ، އަދި ހުކުމްކުރަމުން އެދުނުއިރު، ހުކުމްގެ ގޮތުގައި އަދި

ދިފާޢުގެ ގޮތުގައި ހުށަހަޅާފައިވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ، **އަބްދުލްފައްތާޙު ހާމިދު ވ. މޫސާ ޖަމީލް**[3] ޤަޟިއްޔާކަން އެނގެން އޮންނަނީ، އެއީ އިތުރު އެދިފައިވާ ހުށަހަޅަން އަންގަންޖެހޭތީވެ ހާލަތެއް ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އެހެނީ، ބެލުން ޝަރުޢީ ދިނުމަށްޓަކައި، އެ ޝަރުޢީ ޙާޖަތަށް ބަލާފައިނުވާކަމަށް ކަނޑައެޅުމާއި، ތ. ރަގަޅު ޖާއިޒާއި، އެ ގޮތުގައިވާ އިމާރާތުގެ މިންގަނޑުތަކާ ތަފާތުވާކަން ބަލާނުވާނަމަ، އެބައިމީ ހުކުމު އިޖުރާއާތުގެ ވަކިވަކިކަންކަމަށް ބަލާއިރު އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތުގެ ސަބަބުތަކެއް ނުވާކަމެވެ.

30. މިފަދަ ހާލަތްތަކުގައި، ހުށަހެޅޭ ދަޢުވާގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މިފަދަ ދިފާޢުތަކަށް، މައްސަލައިގެ ހަޤީޤަތާ ގުޅޭތޯ ބެލުމަށްޓަކައި، ޝަރީޢަތުގައި އެ ދިފާޢުގެ ބަޔާންތަކާމެދު ސާބިތު ނުކުތާތަކާ ހިނދުވާ، އެ ދިފާޢުގެ ބައްޔަކަށް އެ ހަޤީޤަތް ގޮތުގެ ތަފާސީލާ ހަމައަށް ބެލެވޭނެކަމަށް، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 341 (ހ) އިން އެނގެން އޮތުމުން، މިފަދަ ދިފާޢަށް، އެއްޗެހިވެސް ހުށަހަޅައި، މިހާރު އެދިފާޢުގެ މައްސަލަ ހުށަހަޅަނީ ޤާނޫނީ ބާރުތަކާ ފުށުއަރާކަމަށް ގެނެސްދޭނެ މިންވަރު، އެއަށް އެދިފާއިނޑި ހުށަހަޅާފައި ނުވާނަމަ، ދެކޭ ގޮތް ކަނޑައެޅޭ ޙާލަތެއް ނޫނިއްޔާ، ކޯޓުގެ އިޚްތިޔާރު ބޭނުންކުރުމަށް ނުދެކެމެވެ.

31. އަދި ހަމައެއާއެކު، މަދަނީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ 337 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ (2) ވަނަ ނަންބަރުގައި، ބަލައި ޤާނޫނުތަކުގެ އަމުރުތަކާ ނުވަތަ މުދަލާއި ބަޔާންކުރުމުގެ ހުއްޖަތުތަކުގެ އަމުރުތަކާ ނުވަތަ އެއްވެސް ފަރާތެއްގެ ބިމަކާ ދެމުން ފަރާތަކުން ވަންދުގެ އަމުރުތަކާ އެދި ހުށަހަޅާ ހާލަތް ހުށަހެޅޭނީ އެދިވިޔަ ތެދުވެރިކަމުގެ ބަލާނެކަމުގައި ވީނަމަވެސް، މި މައްސަލައަށް ބަލާއިރު، މަދަނީ ޝަރީޢަތުގައި ހިމެނޭ، އަދި ވަގުތީ އަމުރުގައި ހިމެނޭ މުދަލަށް، އެމުދަލުގެ މައްސަލަ ދަޢުވާކުރުމުގެ ބައްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އަބްދުލްފައްތާޙު ހާމިދު ވ. މޫސާ ޖަމީލް**[4] ޤަޟިއްޔާއިން، **އަބްދުލްފައްތާޙު ހާމިދުގެ** ވާރިސުންނަށް ނުވަތަ އިސްތިޢުމާލު ކުރުމާ ފާހަގަ ކުރެވިފައިވާ މުދަލުތަކަށް އެނގެން އޮތުމުން، އެމީހެއްގެ

[3] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ

[4] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/SC-A/25 ޤަޟިއްޔާ

ބައެއް އުސޫލު މުދަލެއްގެ މައްޗަށް އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް އެދޭ ހާލަތުގައި، އެފަދަ ބައެއްގެ އޮޅުވާލަން ސާބިތުކޮށް އެނގެން އޮތްނަމަ، އިތުރު ހުރި، އަދި ހުރި ހުރިހާމުދަލުގެ ގޮތުން އެކުލެވިގެން ހުރިހާކަމެއް ޙާޟިރުވާން ހާލަތު އޮންނާނެކަމުގައި ނުދެކެމެވެ.

ވަގުތީ އަމުރަށް އެދުނު ފަރާތް ބަލާ ތަޢުބީޤުކުރާ ސިވިލް ކޯޓުން ފަސޭހަކުރުވާފައިވަނީ މަދަނީ އިޖްރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 79 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނި ބުނުން:

32. މި ނުކުތާ އިސްތިޢުނާފު ކޯޓުގައިވިސްނަވަފައެވެ، މިނުކުތާގެ މައްޗަށް ދަރުކާޖެން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމުގެ ފެންނާކަށްނެތެވެ. އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި މި ނުކުތާއާމެދު ބަހުސްކޮށް، އެ އަމުރުގައި ގޮތެއް ކަނޑައަޅާފައިނުވުމުން، މިއީ ވަގުތީ އަމުރު ނެރުމުގައި ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަމަކަށްވުރެ ބޮޑަށް ސިވިލް ކޯޓުގައި ހިނގަމުންދާ މައުޟޫޢީ މައްސަލާގައި، އެހެން މަރުޙަލާއެއް ނުވަތަ އެހެން އަޑުއެހުމެއްގައި ގޮތެއް ކަނޑައެޅިފައިވާ ކަމެއްކަމުގައި ޤަބޫލުކުރަމެވެ.

33. މި ނުކުތާގެ ތަފްސީލުގައި ޖުމްލަގޮތެއްގައި، ދަސްތޫރުން ތަފްސީލުކުރެވިފައިވާ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުވުނު ޤާނޫނީ ވަކީލުންނަކަށްވުރެ ދެކޮޅަށް އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްދޭ ދަޢުވާގައިވާ ފަރާތަކަށް ތަރުތީބުން، ކުރިއަށް ސިފަވެފައިވާ ގޮތުގެ ދަޢުވާގެ ތަރުތީބުން، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ވަކީލުންގެ ފަރާތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތުގެ ދަޢުވާގައި މިއާމެދު ބަހުސްކުރާ ޖުމުލާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ، އިޖުރާއީ ނުކުތާއެއްގެ ގޮތުގައި އިސްތިއުނާފު ކޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތަށް، އެއީ އިޖުރާއީ ގަވާއިދުން ތަފްސީލުކުރާ، އަދި އެއީ ފަހުން ދަޢުވާގެ ތަރުތީބުން ކަމުގައިވާތީ، އަދި އެކަމުގެ ސަބަބުން، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް ސީދާ އަސަރު ކުރާނެކަމަށް ބަލައިފައިވެއެވެ.

34. އިޖުރާއީ ޢައިބެއްކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުކަން، މައްސަލައިގެ މައުޟޫޢަށް އަސަރު ނުކުރާނެކަމަށާއި، އެއީ ތަނަވަސް ކުރެވިދާނެ އިޖުރާއަތެއްކަމުގައި އެހުކުމާ ހުރަހެއް ފަރާތުން ބުނެފައިވާ ހާލަތުގައި، އެއީ އިޖުރާއަތަކާ ޚިލާފަށް ކުރެވިފައިވާކަމުންނަމަ، "އެ ޚިލާފުވި އިޖުރާއަތަކީ ތަނަވަސްކުރެވިދާނެ ފުރުސަތު އޮތް އިޖުރާއަތެއްނަމަ، އެކަން ތަނަވަސްކުރުމަށްއެދި އެ މައްސަލައެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ" ކަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ **އަލީ ޝުޢައިބު، ޙުސައިން ޝަރީފް، އަޙުމަދު ޝާހިދު ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް**[5] އެސްގެން ޤަޟިއްޔާއިން، އިތުރަށް އެގޮތަށް އިޖުރާއީ ޢައިބަކާއެކު، މި މައްސަލައިގެ ތަރުތީބުން މިހިސާބުން ގޮތެއް ނިންމަންޖެހޭކަމުގައި ބަލަންވާނެއެވެ.

35. މީގެ އިތުރުން، މި ނުކުތާގައި ޝަރީޢަތުން ގޮތެއް ކަނޑައަޅަން ބަލާއިރު، މިއީ ވަގުތީ އަމުރާ ގުޅޭ ގޮތެއް ނިންމުމުގައި ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާ ނުކުތާއެއްކަން އެނގެންނެތީ، މައުޟޫޢީ މައްސަލައިގައި މި ނުކުތާގައި ގޮތް ކަނޑައަޅާފައިވާ ޤާނޫނީ ސަބަބުތަކާއި، ތަފްސީލުތައް ބަޔާންކުރެވިފައިވާނީ، އެގޮތަށް އެއްވެސް ކަމެއް ބެލުމެއް ނެތި، މި މަރުޙަލާގައި މި ނުކުތާއާމެދު ގޮތް ކަނޑައެޅުމަކީ ނުބެލެވޭނެއެވެ.

ނިންމަން ފެންނަގޮތް

36. އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރަކީ މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ނެރެފައިވާ ވަގުތީ އަމުރެއްކަމަށް ކަނޑައަޅައިގެން ނެރުއްވުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކުރުމަށް ނިންމައި ނިންމާކަމަށް ކަނޑައަޅައި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

[5] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު، 2020/SC-A/108,109,110 ޤަޟިއްޔާ

ފަނޑިޔާރު ޙުސައިން މަޖީދުގެ ރައުޔު؛

37. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަފީޢު އަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޢުގެ ރައުޔު؛

38. ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ޝަފީޢު އަބްދުﷲގެ ރައުޔަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދު ކުރަމެވެ.

އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ އިޖުރާއަތު ބާތިލްކޮށްދިނުން

39. މި ޤަޟިއްޔާގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ޙުކުމް ކުރުމުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި މި ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ ޙައްޤު މައްސަލައިގެ ފަރާތްތަކަށް ލިބިގެންވެއެވެ. އެގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅުމުގެ މުއްދަތަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން މި ޤަޟިއްޔާގައި ޙުކުމް ކުރާ ތާރީޚުން ފެށިގެން 30 (ތިރީސް) ދުވަހެވެ.[6] އަދި އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ޝަރީޢަތުންނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް [illegible] ބަޔާނުކޮށްފައިނުވާނަމަ، އިސްތިއުނާފުކުރުމުގެ މުއްދަތު ގުނަން ފަށާނީ ތާރީޚާ ޝަރީޢަތުންނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓް ހުށަހެޅުމާ ބަޔާނުކުރާ ތާރީޚުންނެވެ.[7] އެހެންނަމަވެސް ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ޚުލާޞާ އަދި ބިނާކުރެވުނު ސަބަބު އިސްތިއުނާފަށް ހުށަހެޅިދާނެއެވެ.[8]

---

[6] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)

[7] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)

[8] . ޤާނޫނު ނަންބަރު 32/2021 (މަދަނީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 284 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)

- **ހުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުގައި ބަޔާންކުރެވުނު ކަންކަން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 144-B7/VA/2023/03 ވަގުތީ އަމުރު އިސްތިޢުނާފު ކުރުމަށް، ހ.ރާގުފުރި މާލެ، މޫސާ ފަތުހީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، ވަގުތީ އަމުރު ބާޠިލުކުރަންޖެހޭފަދަ ސަބަބެއް ނުވަތަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް، މި މައްސަލަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ހުކުމްކޮށްފީމެވެ.

ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

ފަނޑިޔާރު ހުސައިން މަޖީދު | ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ސަނީޢު ޢަބްދުﷲ (ރިޔާސަތު) | ފަނޑިޔާރު ޙަސަން ޝަފީޤު

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު، އޮބްރީޒު ހިނގުން، މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ، ފޯން: 3325029، ފެކްސް: 3316471
އީމެއިލް: info@highcourt·gov·mv ވެބްސައިޓް: www·highcourt·gov·mv